

LEGFŐBB ÜGYÉSZ

Ig. 199/1968. Legf.Ü.sz.

199/18-68

M Á S O L A T .

1

A legfőbb ügyész 3/1968. számú

u t a s í t á s a

a közuti közlekedési szabályok megszegői felelősségre
vonásának egyes kérdéseiről.

I.

A közuti közlekedés rendjének biztosítása a bekövetkezett közuti balesetek előidőzésében vétkes személyeknek gyors és a jogalkalmazás jogpolitikai elveinek mindenben megfelelő felelősségre vonását teszi az illetékes szervek kötelességévé.

Az e tárgyban kiadott 5/1964. Legf.Ü.sz. utasítás hatályba lépése óta eltelt időszak jórészt kedvező tapasztalatai ellenére is megállapítható, hogy a közuti közlekedési balesetek okozása miatti felelősségre vonás során a jogalkalmazás jogpolitikai elvei fokozottabb differenciáltsággal még hatékonyabban érvényesíthetők.

A közuti közlekedési szabályoknak azokat a megszegőit, akik büntettet nem követtek el, szabálysértés miatt kell felelőssé tenni.

A megelőzés és visszatartás érdekében fokozott figyelmet kell fordítani az igazgatásrendészeti intézkedésekre is.

A nyomozás színvonalának további emelésével is biztosítani kell a jogalkalmazás jogpolitikai elveinek megfelelő érvényesülését.

Mind a büntető, mind a szabálysértési eljárásban hatékonyabban kell vizsgálni a közlekedési baleseteket előidőző okokat és körülményeket, különösen az olyan tényezőket, mint az utviszonyok jelzési rendszer fogyatékoságai, a nem megfelelő műszaki állapotban lévő járművek forgalomba bocsájtása stb. Arra kell törekedni, hogy az eljárás a közuti baleset összes okait felderítse és az annak előidőzésében vétkesek valamennyien felelősségre vonásban részesüljenek.

II.

A fentebb meghatározott elveknek megfelelő gyakorlat kialakítása érdekében a Magyar Népköztársaság ügyészségéről szóló 1959. évi 9. számú tvr. 3.§. d./ pontja alapján - valamennyi nyomozó szervre kötelezően - az alábbi

u t a s i t á s t

adom:

- 1./ Olyan közúti közlekedési balesetnél, amelynél bár személyi sérülés nem történt, de valaki - a balesetért egyedül hibáztatható járművezetőt ide nem értve - az élet, vagy testi épséget, vagy egészséget közvetlenül veszélyeztető helyzetbe kerül és a baleset körülményeiből a közvetlen veszély fennforgása kétséget kizáróan megállapítható, az ügy szabálysértésként nem bírálható el, ennél fogva az eset összes körülményeinek figyelmenbevételével kell a büntető eljárás megindítása, illetve a nyomozásnak a Be. 104/A., vagy a Bo. 105.§.-a alapján való megtagadása kérdésében dönteni. Olyan vétkesen okozott közúti közlekedési balesetnél viszont, amelynek következtében senki sem sérült meg, illetve senki sem került közvetlen veszélyhelyzetbe, ugyancsak amikor a balesetet előidéző és azért egyedül hibáztatható járművezető sérült meg, vagy került közvetlen veszélyhelyzetbe, közlekedési szabálysértés miatti felelősségre vonás iránt kell intézkedni.
- 2./ Közlekedési szabálysértés megállapítása esetén a nyomozás megtagadásáról csak akkor kell határozni, ha az elkövető meghalt, ha az ügyben büntető feljelentést tettek / a baleset bejelentése nem minősül feljelentésnek/, végül ha a Magyarországon ideiglenesen tartózkodó szovjet csapatok állományába tartozó személyek közúti baleseti ügyeiben a baleset bekövetkezése miatt magyar állampolgár is felelős.

Ha a közlekedési szabálysértést külföldi állampolgár, vagy mentelmi jogot élvező országgyűlési képviselő követte el, a helyszínen intézkedő rendőr köteles megállapítani, hogy a szabálysértő külföldi állampolgár nem élvez-e diplomáciai, vagy egyéb személyes mentességet. E megállapításról, illetve a mentelmi jog fennállásáról a jelentésben nyilatkozni kell, hogy a bűrszabó szerv a 32/1955. /VI.8./ Mt. számú rendelet 21. §.-ában foglalt rendelkezésnek megfelelően járasson el.

Ha a közlekedési szabálysértés elkövetője katona /Btk. 103.§./1/ bek. és Btk.32. §./ a feljelentést az elbírálásra illetékes parancsnoknak /vezetőnek/ kell közvetlenül megküldeni.

A közúton történt olyan eseményekre vonatkozó iratokat, amelyek sem közlekedési szabálysértéssel, sem büntetett elkövetésével nincsenek összefüggésben és az ügyben büntető feljelentést nem tettek, irattárba kell helyezni.

- 3./ Azokban az esetekben, amelyekben a közúti közlekedési baleset következményeként - a balesetért egyedül hibáztatható járművezetőt ide nem értve - más személy könnyű testi sértést szenvedett, a nyomozás elrendelése iránt kell rendszerint intézkedni, ha az elkövető a könnyű testi sértéssel járó közúti közlekedési balesetet azáltal okozta, hogy
- a/ a gépjárművet szeszesital hatása alatt lévő állapotban vezette;
 - b/ gépjárművet anélkül vezetett, hogy a megfelelő érvényes vezetői engedéllyel rendelkezett volna, vagy a gépjármű vezetését ilyen engedéllyel nem rendelkező személynek engedte át és a baleset előidéző oka a gépjárművezetésben való járatlanság volt;
 - c/ szeszesital hatása alatt lévő személynek a gépjármű vezetését átengedte, vagy ilyen állapotban lévő személyt - munkakörénél fogva - a vezetésre utasított és a baleset előidéző okai között az italos állapot szerepelt, mégpedig olyan esetben is, ha a könnyű testi sértést a vezetést átvevő személy szenvedte el /a Legfelsőbb Bíróság Bk. 249.sz. állásfoglalása./;
 - d/ megsértette az elsőbbség megadására, vagy az előzésre vonatkozó közlekedési szabályokat;
 - e/ olyan gépjárművet vezetett, amelynek kormányberendezése, illetőleg lábféke üzemképtelen állapotban volt;
 - f/ nem tett eleget a járművek kivilágítására, különösen az arra szóló rendelkezésnek, amely gépjárműve fényszórójának szembe jövő járművel való találkozásnál kötelező tompítására vonatkozik.

Ezekben az ügyekben az elrendelt nyomozás lefolytatását követően a baleset következményeire az elkövető addig tanúsított közlekedési fegyelmére tekintettel kell a felelősségre vonás módjáról határozni /a nyomozás megszüntetése a Be. 160 §./1/ bek. f/ pontja, illetve a Be. 161. §.-a alapján, vagy a Be. 192. §.-a alkalmazásának indítványozása./

Sorállományú katonával szemben a Be. 192. §.-ának indítványozása helyett általában a Be. 352. §. /2/ bekezdésének megfelelő határozatot kell hozni, vagy vádiratot kell benyújtani és katonai fogdában kiszabható szabadságvesztést indítványozni.

- 4./ Ha a könnyű testi sértással járó közuti közlekedési balesetet az elkövető nem a 3./ pontban felsorolt közuti közlekedési szabályok megszegésével idézte elő és a büntetett társadalomra veszélyességének csekély foka indokolja a büntető eljárás lefolytatása helyett a nyomozásnak a Be. 104/A. §.-a, illetve a megfelelő feltételek fennforgása esetén a Be. 105. §.-a alapján való megtagadása iránt kell rendszerint intézkedni.

A katonai büntető eljárásban a Be. 104/A. §.-a alapján hozható intézkedés a katonai ügyész feladata.

- 5./ A társadalomra veszélyesség csekély fokára; következőképpen a Be. 104/A. §. és a Be. 105. §. alkalmazhatóságára utalnak különösen az alábbi körülmények:

- a/ Ha az elkövető által megszegett közlekedési szabály sem tartalmát, sem a szabályszegés módját tekintve nem jelentős,
- b/ ha az okozott sérülés jelentésktelen,
- c/ ha a sérült az elkövető hozzátartozója,
- d/ ha a baleset folytán az elkövető maga is megsérült, vagy egyébként jelentékeny hátrány érte.

- 6./ Ha közuti közlekedési baleset folytán súlyos testi sértést okozó gondatlan veszélyeztetés büntette állapítható meg, az elkövető bírósági felelősségre vonásától általában nem lehet eltekinteni.

A halálos eredménnyel járó, illetőleg tömegszerencsétlenséget előidéző közuti közlekedési balesetek okozóival szemben indított büntető eljárás gyors lefolytatásával oda kell hatni, hogy az ilyen balesetek előidézésében vétkesekkel szemben a bekövetkezett súlyos

eredménnyel és bűnösségük fokával arányos büntetőjogi következmények mielőbbi alkalmazásával a büntetés nevelő és megelőző hatása érvényesüljön.

Hasonló módon kell eljárni azokkal szemben is, akik mások életét, testi épségét, egészségét szándékosan teszik ki közvetlen veszélyhelyzetnek.

- 7./ Az Utasítás 6./ pontjában felsorolt esetekben, amennyiben annak feltételei fennforognak, indítványt kell tenni a foglalkozástól való eltiltás mellékbüntetésének kiszabására is. A megfelelő mellékbüntetés kiszabási gyakorlat kialakítása érdekében a közlekedési ügyész következetesen éljen fellebbezési óvással.
- 8./ Az újabban kialakított igazságügyi orvosszakértői gyakorlat az alkoholos befolyásoltság fennállását a Widmark féle vizsgálati módszerrel meghatározott véralkoholtöménység 0,8 ezrelékes értékénél állapítja meg, ezért a Btk. 194.§.-ában meghatározott büntett /járművezetés ittas állapotban/ rendszerint csak a fenti esetben válsul meg.

Erre tekintettel a 0,8 ezrelékes véralkoholtöménységet nem okozó szeszessital fogyasztás miatt - az egyéb feltételek fennforgása esetén - a KRESZ 46. §. /3/ és /4/ bekezdésében foglalt rendelkezések megszegése címén szabálysértési eljárást kell kezdeményezni.

Amennyiben a rendőrség által beszerzett véralkoholvizsgálati eredmény szerint a véralkoholtöménység a 0,8 ezrelékes értéket meghaladta, a Btk. 194 §.-ában meghatározott büntett alapos gyanuja fennforog és ezért a nyomozás elrendelése iránt kell intézkedni.

Az enyhén alkoholos befolyásoltság állapotában gépjárművet vezetők ellen általában a Be. 192 §.-ának alkalmazását indokolt indítványozni.

Ha a katonai személynél a véralkoholtöménység a 0,8 ezrelékes értéken alul van, az eljárás rendőri szerv az elkövető illetékes parancsnokát /vezetőjét/ értesíti. Amikor a véralkoholtöménység a 0,8 ezrelékes értéket meghaladja, az illetékes katonai ügyész az Utasítás 3./ pontjának utolsó bekezdésében foglaltak szerint jár el.

Visszaesőkkel, vagy súlyos alkoholos befolyásoltság állapotában vezetőkkel szemben indokolt a nagyobb szigor alkalmazása, ezért a vádiratban tárgyalás kitűzését kell indítványozni. Ilyen esetekben az ügyésznek a tárgyaláson részt kell vennie. A vádképviseleti

és fellebbezési óvási gyakorlat következetességével biztosítani kell azt, hogy a notóriusan italozókkal szemben a bíróság hatékonyabban alkalmazza a kellő időtartamban megállapított foglalkozástól való eltiltás mellékbüntetését is.

- 9./ Ha a gondatlansággal okozott közuti közlekedési balesetnek csak a társadalmi tulajdonban a büntetett értékhatárt meghaladó összegű kár volt a következménye, a társadalmi tulajdon gondatlan megrongálása miatt a nyomozásnak a Be. 104/A. §.-a alapján való megtagadására az egyéb vagyon elleni büntettek körében követendő jogpolitikai elvek az irányadók.

A társadalmi tulajdon gondatlan megrongálásának büntette elbírálásánál a kisebb súlyú minősítés, következtetésképpen a Be. 105. §, illetve 161. §.-ának alkalmazása kérdésében a magatartás gondatlanságából kell kiindulni. Ehhez képest tehát nincs akadálya kisebb súlyú minősítésnek azokban az esetekben sem, amelyekben a közuti közlekedési balesetek következtében a társadalmi tulajdonban okozott kár összege a 30.000 Ft-ot nem haladja meg.

- 10./ A foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés nyomozása során körültekintően vizsgálni kell, hogy a bekövetkezett közuti közlekedési balesetet előidéző okok és körülmények között nincsenek-e olyanok, amelyek akár önállóan, akár a járművezető vétkessége mellett a közutak nem megfelelő kiépítésével, karbantartásuk elmulasztásával, a közuti jelzések hiányosságaival, a forgalomszervezés, vagy forgalomirányítás fogyatékoságaival függenek össze. Gondos vizsgálat tárgyává kell tenni azt is, hogy a járművek megfelelő műszaki állapotban vesznek-e részt közuti forgalomban és az ezzel kapcsolatos köteleességek megszegése miatt a gépjárművezetőn kívül nem terhel-e más személyt is büntetőjogi felelősség.

A nyomozó hatóságok minden olyan esetben, amikor a közuti közlekedési balesetek okai között a fentebb felsorolt, vagy egyéb más mulasztást, hiányosságot állapítanak meg, az indokolt büntetőjogi felelősségre vonás mellett a Be. 13.§. alapján kötelesek intézkedni és az intézkedés eredményét figyelemmel kísérni.

- 11./ A nyomozó hatóságoknak fokozottabb figyelmet kell fordítani a büntető eljárásban alkalmazott és a terheltek személyi szabadságát korlátozó kényszerintézkedések törvényességére.

Az előzetes letartóztatás elrendelésére az egyéb feltételek hiányában pusztán a közúti közlekedési baleset súlyos eredménye nem szolgálhat alapul.

Közúti közlekedési balesettel kapcsolatos büntető eljárásban a Be. 120. §./1/ bekezdés b./ és c./ pontjára alapított előzetes letartóztatás elrendelése általában csak a súlyos eredménnyel járó szándékos veszélyeztetés /Btk. 258. §. /3/ bek. II. és III. tételle. / és a segítségnyújtás elmulasztásának büntetése miatt indokolt, mégpedig az utóbbi esetben akkor, ha az elkövető a helyszínről megszökött, vagy a nyomok, illetve egyéb tárgyi bizonyítékok megsemmisítésével, megváltoztatásával törekszik magát a büntető eljárás alól kivonni, illetőleg a nyomozás eredményét meghiúsítani.

A Be. 120. §./1/ bek. c./ pontjára alapított előzetes letartóztatás elrendelése iránt rendszerint akkor lehet intézkedni, ha az eredményében is kiemelkedően súlyos közúti közlekedési balesetet annak okozója a közlekedési szabályok feltűnően durva megszegésével idézte elő és ez a magatartása a közúti közlekedési balesetet nagyobb számban észlelők körében a köznyugalom megzavarására alkalmas módon keltett felháborodást.

- 12./ A közlekedési szabálysértések miatt indult eljárások törvényességének felügyelete során a közlekedési ügyésznek biztosítani kell azt, hogy a jogalkalmazás jogpolitikai elvei a szabálysértési eljárásban is kellő differenciáltsággal érvényesüljenek.

Szabálysértési ügyben a közlekedési ügyészek - az eljárási szabálysértéseket ide nem értve - abban az esetben nyújtsanak be óvást a törvénysértő határozat ellen, ha a szabálysértési hatóság büntetett megvalósító olyan közúti közlekedési balesetet bírált el, amelynek előidézése miatt bírósági felelősségre vonás lett volna indokolt.

Amennyiben a szabálysértési hatóság bírósági felelősségre vonást ugyan nem igénylő, de büntetett megvalósító közúti közlekedési balesetek ügyében jár el, a közlekedési ügyészek éljenek felszólalással és biztossítsák, hogy a büntetett megvalósító közlekedési baleseteket a büntető eljárás lefolytatására, vagy annak megtagadására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nyomozó hatóságok, illetve az ügyész bírálja el.

Az Utasítás 1968. évi március 1. napjával lép hatályba és rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. Ezzel egyidejűleg a közúti közlekedési szabályszegések üldözésének egyes kérdéseiről szóló 5/1964. Legf. Ü. számú utasítás, továbbá az annak végrehajtásával kapcsolatos és az Ügyésztségi Közlöny 1967. évi 4. számában közzétett 24. számú állásfoglalás a/ d/ pontjai hatályukat veszítik.

Budapest, 1968. évi február hó 24. napján.

Dr. Szénási Géza s.k.

A másolat hiteles.

Gázdik Edéné
/Gázdik Edéné/
I.o.sgt.